

61. joon. Lahas-keskhoov Oa uul nr. 2. Taga: viilkatusega lampsiruk.
Cours-types de la ville-même: cour intérieure.

$<20^0$ — (kui $l_a = 1$, siis $h_{max} \cong {}^1/_3$) — vallas-uul,
20^0—35^0 — (kui $l_a = 1$, siis $h_{max} \cong {}^2/_3$) — nõva-uul,
35^0—40^0 — (kui $l_a = 1$, siis $h_{max} \cong {}^3/_3 = 1$) — lamm-uul,
45^0—60^0 — (kui $l_a = 1$, siis $h_{max} \cong {}^5/_3$) — haudmik-uul,
$>60^0$ — lõhk-uul,
nagu see tegelikult ongi sündinud ja vastaval planigrammil (vt. püstsulguse planigramm, XX lisa) esitatud.

Sulguse planigramme võrreldes näeme, et sellal kui Tartus on rõhtsulguse kõik astmed olemas, esinevad püstsulgusel vaid esimesed neli vahemikku; neistki laiaulatuslikumalt vaid esimesed kaks. Siiski erinevad linna iseosad — linnakese, linnakehis ja linna-ääris — üksteisest tunduvalt (vt. 63., 64. ja 65. joon.).

Arvestades uuli- ning sarasulgusi ja krundi- ning õuesüsteemi, s. o. sarastuselementide rühmitust ja suhtlemist teestikuga, on linnaulatusel enam-vähem selgejooneliselt eraldatavad järgmised alad:
1) L i n n a s ü d a m e servmiste kruntide sulgõuede lahassarad ja lamm- ning haudmikuulid;
2) Linnasüdant ümbritseva katkelise p u i s s õ õ r i hajusalt hoonestatud avasarad ja vallasteed;
3) L i n n a s i i r d e servmiste ja otsmiste kruntide sulgõuede sulg- ja sulgjad sarad ning vallas- ja nõvauulid.
4) L i n n a k e h i s e (taga-, vahe- ja keskhoovidega) otsmiste kruntide sulgjad sarad ning nõvauulid, milledest selgeimalt erinevad
4a) K a a r l i l i n n a otsmiste kruntide sulg- ja lahassarad ning nõvauulid.
5) L i n n a - ä ä r i s e (taga-, poolring- ja ringhoovidega) avaõuede avajad ja avasarad ning vallasuulid, millede tüübilisemaiks esindajaiks on
5a) T a g a - K a r l o v a keskse ja nurkse kruntide avasarad ja vallasuulid.

62. joon. Eeshoov (nurgahoov).
Cours-types de la ville-même: avant-cour.
Kõrge viilkatusega ja nurgataanuga lamp-ruudik Botaanika uuli ääres.

IV. Linna loomulikud maastikuosised.

Oleme eespool tähitelnud neid ilmendajaid, mis linna maastikupildis esinevad alaliste teguritena. See vaatlus on näidanud, et nii kui linna ümbritsev lähistagamaa oma iseosis tunduvalt erineb — Jõetaguse, Põlvamaa, Peipsimaa, Vooremaa ja Ugala (190), samuti osutab võrdlemata väike maalapp, millel Põlvamaa osamaastik Tartu seisab, tublisti lahkuminevaid jooni. Nii erinesid linna iseosad pinnamoelt, veevormelt, taimestikult *resp.* aiastuselt ja ei leidunud ühtegi